התכלת פרק רביעי מנחות מז.

עין משפט
נר מצוה

מסורת הש"ס

ת"ר כבשי עצרת א אין מקדשין את הלחם אלא בשחיטה ביצד שחטן לשמן וזרק דמן לשמן קדש הלחם שחטן שלא לשמן וזרק דמן לשמן ב שלא לשמן לא קדש הלחם שחטן לשמן וזרק דמן שלא לשמן לא קדש הלחם קדוש ואינו קדוש דברי רבי רבי אלעזר בר' שמעון אומר לעולם אינו קדוש עד שישחוט לשמן וזרק דמן לשמן מאי טעמא דרבי דכתיב ג ואת האיל יעשה זבח שלמים לה' על סל המצות למימרא דשחיטה מקדשא ור' אלעזר ברבי שמעון עשה עד שיעשה כל עשיותיו ורבי נמי הכתיב יעשה אי כתיב זבח יעשה כדקאמרת השתא דכתיב יעשה זבח במה יעשה בזביחה ורבי אלעזר בר' שמעון הכתיב זבח ההוא מיבעי ליה לכדרבי יוחנן דאמר ר' יוחנן הכל מודים שצריך שיהא לחם בשעת שחיטה מאי קדוש ואינו קדוש אביי אמר קדוש ואינו גמור רבא אמר קדוש ואינו ניתר ד מאי ביניהו איכא ביניהו למיתפס לאביי לא תפיס פדיונו לרבא תפיס פדיונו בשלמא לרבא היינו דאיכא בין רבי לר' אלעזר בר"ש אלא לאביי מאי איכא בין רבי לר' אלעזר בר' שמעון איכא [ביניהו] ה לאיפסולי ביוצא בעא מיניה ר' שמואל בר רב יצחק מר' חייא בר אבא ו כבשי עצרת ששחטן לשמן וזרק דמן שלא לשמן אותו הלחם מהו באבילה אליבא דמאן אי אליבא דר' אלעזר בר' שמעון ז האמר זריקה היא דמקדשא אי אליבא דרבי בין לאביי בין לרבא ח קדוש ואינו ניתר הוא ט אלא אליבא דהאי תנא דתני אבוה דר' ירמיה בר אבא שתי הלחם שיצאו בין שחיטה לזריקה וזרק דמן של כבשים חוץ לזמנן ר' אליעזר אומר אין בלחם משום פיגול רבי עקיבא אומר יש בלחם משום פיגול רבי שמעון אומר י רב ששת הני תנאי כ רבי סבירא להו דאמ' שחיטה מקדשא מיהו ר' אליעזר לטעמיה דאמר יא אין זריקה מועלת ליוצא ור"ע לטעמי' דאמ' זריקה מועלת ליוצא דתנן

עד שישחוט לשמן ויזרוק דמן לשמן. מימה למה לי זריקה הא פ"ק דפסחים (ד' יב.) משמע דר' אלעזר בר' שמעון סבר לה כתנאי דתמר כל העומד לזרק מזרק דמי ותירץ ריב"ן דזריקה שלא לשמה גרועה מנשפך דם וקשה לרבמן דמ' מנחת שלמים (לקמן ד' קנ.) מוכח דתע"ג דנעשה פסול נזריקה שזרק על מנת לאכול חוץ לזמנן אמר כל העומד לזרק חוץ למקומו דמי והכי איתא בזבחים (דף ל"ג:) מקדש ראשון היה לו בית הבחירה ומזבח ומכפרת ומלאכת שלמה ומשכן ומנורה ושלחן ומה שלחן מקדש אף כלי שרת מקדשין אין מקדשין את הלחם. לפירש קונטרס דקדוש ליפסל בינוח ולינה אבל בכשרים יש בהם משום פיגול ולא משום נותר כמו שנותנין מקצתן לאכילה ומקצתן לקטורת ומשום הכי אין שם פלגים. אין מוסיפין אף על המנחת מלה כמבואר בזבחים (שם) ואם הוסיף עשאם כל המנחת פלה (יבמות קג:). אלא בשחיטה. אבל נמחים לא מקדש קדוש ליפסל בינוח. קדוש ליפסל בינוח ובלין עמה. ואינו מותר בהקרבה. קדוש ואינו מותר בהקרבה. ואע"פ שהכבשים עלמן מיותרין דקיימא לן כל הנחתים שנזבחו שלא לשמן כשירין חוץ שלא עלו לגבולים לשם חיובה. ותניא כמותן קדשים שנפל בהן פסול אם זרק בשלא לשמן כשר ואם נשפך פסול (דף כ:) ומצאו עליהן שנתפסל בהן הזבח והבשר לא יאכל. לימא הא מני לא רבי יהודה ולא רבי שמעון. דתנן בשר קדשי קדשים שיצא לפני זריקת דמים ר' יהודה אומר יקבר שלא יבא לידי פסול. ת"ש מי שהיה מהלך בדרך ומזלף את הדם ומזה את הדם ומקבל את הדם ונותן את הדם ומהלך את הדם ומוליך את הדם ומניח את הדם ומצא שנתפסל בהן הזבח והבשר לא יאכל. ואי סלקא דעתך לשמה הוי ליה אבד הכשרים שאינן צריכין עוד ללחם וא"כ הוי להו אבד לחם כמו בויצא (ד"ל) דוקא פשיטא שלא יהא עוד עליהם חוות שתי הלחם ולא יצאו ציבור חובתם אבל מבויא אם שחיטה שלא לשמה מהות הלחם לאכילה בעלמא כמו שהיא מהות הכבשים לאכילה וא"ת ולר"א דאמר אין בלחם משום פיגול אבל כבשים יש בהם משום פיגול ואמאי הא אבד הכבשים ולא הוי קרבו מתיירי כפצותו ד"ל דוודאי יש בבשר משום פיגול אם יזדקנה שלא לשמה ומיהו לא יהיה פיגול בלחם ומיהו לא הוי לצדדין דה"ק אין בלחם משום פיגול בשום פנים בין לשמו בין שלא לשמו אבל בכשרים יש בהם משום פיגול לכל הפחות בשלא לשמו ור"א דאמר יש בלחם משום פיגול היינו לכשמו א"נ נהי דהלחם מפסל משום מהניא ליה ההקטרה לאקבועי ס"ק (הכשר) בפיגול כדאמרי סוף [דאמר] חיסרון (דאי) [כיון דאיתא] בפנים מהניא ליה הקטרה (להקבעיתו בפיגול)]:

ה) והא בין דנזרק שלא לשמה פשיט. דאין הלחם נאכל: ו) קדוש ואינו ניתר הוא. דאמר לאביי דאמר קדוש ואינו נמוד כ"ש דאינו ניתר: ז) אלא אליבא דהאי הנא כו' אין בלחם משום פיגול. כפו שהולך ליזרק דמי אבל הבא יצא קודם זריקה ונזרק שלא כאומרים שיצאו ד"ל (אלא) מהניא ללחם להתייבו בפיגול: ח) עיין בהשמטות בסוף המסכת: ט) פמ' לקמיה: י) בקדושת שאר הרוחות הלשכה: יא) וכה תהרת שלמיו מגיד: יב) נזיר נמרי: יג) פפרש לקמיה: יד) פפרש לקמיה: טו) בא תזריקה לא הואי כשהוי ותיכה לשפה ור"ש דאמר יש בלחם משום פיגול בשלא לשמו: טז) זתני אחי"כ: יז) קדוש האם [בני אחי"כ]: יח) שכוס בס"א הכל אינו אבל בדרש"י אם מהרי"פ אינו: יט) לא נפקי: כ) נפקי לחולין ולרבי אליעזר: כא) אליעזר: כב) לר' אליעזר: כג) אליעזר: כד) לר' אליעזר: כה) לר' אליעזר: כו) לר' אליעזר: כז) מקדשה. לשתי הלחם: כח) ליוצא דלא דמי פסול יוצא לשאר פסולים שפיסולו מחמת. ותיבת דפסול נמחק: כט) פ"ק הילכך אית בהו משום פיגול הפ"ה: ל) למיפר והא דאי לזריקה כו' כתב בגליון ויזדוק דהכא ר"ל דקבל שנאוה לזריקה: לא) מתודה לקמן [דף צא ע"ב]: לב) כי שלמים וא"ת ולכתוב דחסנא מוהה ולא בעי נזיר ד"ל דבאיל נזיר כיון דאיכא זבחים אחרינא בהדי לא הוי ידענא הי מינייהו מקדש אי נמי סולהו צריכי לקדושי איצטריך קרא באיל נזיר למיפר דאיל דיקא מקדש. תוי"ט: לג) לחם תנועה מחיים הוא דהויא: לד) בפנים כדהמן לקמן בפ' התודה השוחט את התודה לפנים ולחמה חוץ לחומה לא קדש הלחם: לה) עיין בהשמטות שבסוף המסכת:

ו) לקמן כה: יכמות קד: פסחים יג:, ג) [בפ"ב: ותמרין], ד) [לעיל יג:, וש"נ], ה) ע"ב. ו) שלר מכילתא כרפ"ב ופ"ג. ז) [לעיל כ"ב ע"ב. ח) ע"ב. ט